

Hamas Filistin Kuva-yi Milliye'si midir?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yerel seçim sonrası partisinin ilk grup toplantısında söylediği "Millî Mücadele'de Kuva-yi Milliye neyse Hamas da aynen odur" sözleri epey yankı buldu.

Bu yazıda Erdoğan'ın bu argümanını ele alacağım.

Güçlü Benzerlikler

Türk Kurtuluş Savaşı'nın Kuva-yi Milliye'si ile orijinal ismi İslami Direniş Hareketi olan bugünkü Hamas arasında birçok güçlü benzerlik bulunmakta.

En temeldeki benzerlik ise aslında oldukça açık: İki silahlı örgüt de haksız işgal altında bulunan topraklarını bu işgalden kurtarmak amacıyla kuruldu ve bu amaçla mücadele etti/ediyor.

Diğer bir deyişle iki hareket de birer "millî kurtuluş hareketi".

Birinci Dünya Savaşı sonrası Yunanistan'ın Batı Anadolu ve Doğu Trakya'yı işgali haksızdı. Çünkü bu bölgelerde Rum nüfus çoğunluk değildi. Yunanlar bu bölgeleri "buralar bizim atalarımızın eski toprakları" diyerek işgal etmeye kalktı. Türkler de bu duruma tepki göstererek Kuva-yi Milliye'yi örgütledi.

Oldukça benzer bir durum Filistin'de yaşandı ve yaşanmakta. Siyonist Yahudiler, Filistin topraklarını "buralar bizim atalarımızın eski toprakları" diyerek işgal etti. Hamas da bu haksız işgale karşı 1990'lı yıllarda ortaya çıktı.

İkisinin de millî kurtuluş örgütü olmasının ötesinde, bu iki paramiliter örgüt arasındaki başka çok önemli benzerlik İslami referanslardır.

Türk Kuva-yi Milliye'sinin etkin olduğu 1919-1920 döneminde Kurtuluş Savaşı'nın temel söylemi Müslüman milliyetçiliği üzerine inşa edilmiştir. Amasya Genelgesi ve Misak-ı Millî gibi önemli metinlerde geçen "millet" kelimesi etnisite belirtmeksizin "Müslüman milleti"ne işaret eder. Bu doğrultuda, örneğin, Büyük Millet Meclisi'nin 23 Nisan 1920'deki açılışı cuma gününe denk getirilmiş ve meclis dualarla açılmıştır.

Yani Hamas'ın bugünkü İslami referanslarla yoğun iç içelik gösteren Filistin milliyetçiliği aslında Kurtuluş Savaşı'nın ilk evrelerinde İslami referanslarla yoğrulmuş Türk milliyetçiliği ile oldukça benzerdir. Türk milliyetçiliğinin daha seküler bir hâl alması 1923'ten sonra olmuştur.

Son bir benzerlik de iki hareketin küresel emperyal güçlerle mücadele etmek zorunda kalması olarak verilebilir.

Nasıl ki Türk Kuva-yi Milliye'si o dönemin süper gücü olan İngilizlerin arkasında durduğu Yunanistan'a ve başka bir süper güç olan Fransa'ya karşı mücadele yürütmüşse, Hamas da bugünün süper gücü ABD'nin ve İngiltere'nin desteklediği İsrail'e karşı mücadele yürütmektedir.

Bazı Farklılıklar

Bu güçlü benzerliklere rağmen, detaylarda bazı farklılıklardan söz edilebilir.

En belirgin farklılıklardan birisi, iki hareketin örgütleniş tarzıdır.

Türk Kurtuluş Savaşı'nın 1919-1920'deki ilk evresinde millî direniş hareketi, Kuva-yi Milliye adıyla paramiliter bir milis güç olarak örgütlenmişken 1921'den itibaren Ankara hükümeti düzenli orduya geçmiş ve mücadelesini böyle yürütmüştür.

Hamas'ın ise böyle bir düzenli ordu olma ya da yakın zamanda düzenli orduya geçme gibi bir durumu yoktur.

Ancak unutmamak gerekir ki 1920'lerin askerî teknolojisi ile bugünkü askerî teknoloji arasında dağlar kadar fark var.

1920'lerde Türk güçler, Anadolu'nun işgalden uzak bölgelerine sığınıp burada Osmanlı'dan kalan orduları derleyip toplama ve kör total da olsa yeni bir düzenli ordu yaratma fırsatı bulmuştu.

Ancak bugünün askerî teknoloji göz önüne alındığında Hamas'ın Filistin'in herhangi bir bölgesinde, arkasında ABD'nin olduğu güçlü İsrail ordusuna denk düşecek düzenli bir ordu kurabilmesi söz konusu değil. Bu, Hamas'ın tercihinin ötesinde, koşulların dayattığı bir durum.

Başka iddia edilebilecek bir farklılık ise eylem tarzı.

Son saldırısından da görüldüğü üzere Hamas, eylemlerinde sivilleri hedef almaktan çekinmiyor.

Türk Kurtuluş Savaşı sürecinde ise ne Kuva-yi Milliye'nin ne de düzenli Türk ordusunun doğrudan sivilleri hedef almak gibi bir eylem biçimi olmadı.

Ancak şunu unutmamak gerekir ki, planlı olarak böyle bir hedef güdülmese de, Türk Kurtuluş Savaşı sürecinde de binlerce sivil Rum'un öldürüldüğü katliamlar gerçekleşti. Bu katliamlarda

düzenli ordu birliklerinin korumasında hareket eden paramiliter yapılar büyük rol oynadı. Bunların en bilineni Topal Osman'ın faaliyetleridir.

Bu noktada denebilir ki "O dönemde Yunan ordusu da Türklere çok katliam yaptı". Doğru ama işte zaten Filistin'de de İsrail ordusu Hamas'ın en az 100 katı kadar sivil öldürdü ve öldürmeye de devam ediyor.

Dolayısıyla eylem tarzındaki farklılık da aslında düşünüldüğü kadar büyük değil.

Sonuç

Sonuç olarak, dönemin Türk Kuva-yi Milliye'si ile Hamas arasındaki benzerlikler oldukça açık ve güçlü. Farklılıklar ise yanlış olmamakla beraber dönemden, askerî teknolojidен ve güç asimetrisinden kaynaklı ikincil hususlar.

Buna rağmen, Erdoğan'ın "Millî Mücadele'de Kuva-yi Milliye neyse Hamas da aynen odur" sözleri gene de epey tepki çekti.

Tepki gösterenlerin üç kategoride olduğunu gözlemledim: Birincisi, tarih bilgisi zayıf olanlar; ikincisi Araplarla yapılan her türlü benzetmeden rahatsızlık duyan seküler milliyetçi Arapfobikler; üçüncüsü ise Batı karşısında aşağılık kompleksiyle hareket eden utangaç İsrailseverler.

Ancak bilgi eksikliğinden de ideolojik perspektifin olaylara bakışı bulandırmasından da kaynaklansa, bu üç kesimin de tepkisi gerçeklerle bağdaşmıyor. Objektif bir gözle bakıldığında, bazı ikincil farklılıklara rağmen Hamas'ın Filistin Kuva-yi Milliye'si olduğu açık gözüküyor.

Emrah Gülsunar, "Hamas Filistin Kuva-yı Milliye'si midir?"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/hamas-filistin-kuva-yi-milliyesi-midir/> (Yayın

Tarihi: 18 Nisan 2024).